Број 185. У Новом Саду, у четвртак 19. августа 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за празнике.

Цена је за Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.
Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДИОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте ових ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чалића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

Наши близанци.

III.

У меленачкој црквеној општини има три одлучујућа фактора. Главни фактор и режисер меленачки, то је данас безусловно др. Љуба Павловић; он ведри и облачи, он господари у Меленцима. Тактика његова много додуше личи на обичан, ординаран Bauernfängerei, али то саму ствар не мења, он је ипак зато обожаван љубимац меленачког народа. Он заплеће и расплеће, он је дакле у главном и одговоран за меленачки ред и неред. Вајни тај „родољуб“ заборавио је додуше да оде у Пешту и тамо да подигне глас свој у обрану народа; али се опет вешто свети „Мађарорсагу“, јер предиже уредно плату посланичку.

О дру Павловићу ћемо имати још говора, зато прелазимо на меленачког Робпјера деловођу Барјактаровића. Човек скроз несрећен, а мучећи се мегаломанијом, јадник овај ради од јутра до мрака, а све у славу и по налогу свога, обожаваног шефа, Љубомира. Он је верна трумбета Љубина; а црквени одбор, на челу са Пером Коларом, то је шупаљ бубањ, који глупаво тутњи, како добошар добује.

Црквени одбор меленачки и црквена скупштина држе, да су они највиша законодавна и автономна власт. У седници црквеног одбора устаје н. пр. штатиста Љубин (5. јануара 1903.) у присуству г. др. Љубе Павловића епарх. комесара, те предлаже: да се укине једно парохијско место, а умоли епархијски кмет Лончар, да тај закључак брани у административном одбору и предлог се прима једногласно

Бадава је ту закон, бадава сабор, јер меленачки највиши форум, г. Љуба, то одобравају и закључак је одмах једногласан. Господин епарх. комесар су на пример јако уморни, те моле: да се заказана црквена скупштина — одгоди. Црквени одбор одмах уважи молбу мудрости њихове, и скупштина се одгађа; јер кад је њихова једина паметна глава уморна, откуда онда да кресне варница знања и мудрости.

Саборски одбор на послати призив, одлучује, да наше автономне установе не познају установу сталног епархијског комесарства, каковим је именован мудри др. Љуба, те укида то место.

Г. др. Љуба брже боље „захваљује се“ на почасти епархијског повереника, јер је ствар зајма и онако „извео“ и општину меленачку „спасао“. Но ојађена скупштина крши руке, чупа косу и тешко узди шући моли Мудрост своју, да их не остави саморане и умом нејаке, јер он је „мелем“ на умну рану њихову. С тога се закључком обраћа епархијском административном одбору, да им га милостиво и даље, малоумности њиховој остави за епархијског повереника. Но зато се тај родољубиви „мелем“ није ни мало устручавао, да у штатуту о Русанди, досуди себи сву куртаксу, а остали чист приход, што преостане после трошкова, нека иде на отплату дугова меленачке општине.

У § 7. тога штатута, што га је др. Љуба Павловић саставио и кроз црквени одбор и скупштину прошверцовао, стоји овако:

„Све куртаксе издају се управитељу за његов целокупан рад, а остали новац, што остане као чист приход, уноси се у благајну за исплату зајма...“

Осим куртаксе пада купатилу приход од купања и ресторације, али тиме се имају покрити трошкови око одржања купатила, а куртакса, која износи годишње 10—12 хиљада круна, ушла би у џеп „Мелему“ меленачком!!

И „мудри“ Љуба и његови пријатељи бране га, да фактички он то није узимао и да је само лане три дана таксе купио А тада је политички комесар, надсолгабиров, упозорио г. Мудрог Мелема и купалиштни одбор, да се по закону о купатилима, куртакса несме употребити на плату управитеља, него на улепшавање и одржавање самог купатила. Наскоро затим укинуо је и Саборски Одбор — приликом утока — исту одредбу штатута. Но жалостан је факт, да је родољубиви и несебични др. Љуба Павловић, записнички признао, да је он сам тај примљени штатут правио и куртаксу сам себи досудио и признао, да је само у једном јединому купалиштном штатуту нашао, да се један део куртаксе даје управитељу да није знао, да купалиштни закон то забрањује и да га тек солгабиров мора да подучи, да је то забрањено.

Жалостан је факт и то, да је таки шкандалозни штатут г. Андрић већ после десет дана прошверцовао у ванредној седници админ. одбора и дао му потврду и одобрење.

Ал да, меленачки „мелем“ сам је лично однео тај штатут и подастро га административном одбору и своме побратиму близанцу Андрићу.

Но најжалоснија појава је то, да су сви чланови црквеног одбора, заједно са председником и подпредседником, изјавили у записнику, да они таки закључак никад нису донели. да они нису хтели никад, па ни сада неби хтели, куртаксу досудити управитељу Павловићу, јер иначе неби могли плаћати дугове своје него да је то нечији фалзификат.

Тако стоји у записнику који су подписали и ту не помажу више ујдурме никакове. Бадава је сада накнадно, Мелем Љуба, написао својеручну изјаву, коју је Колар Перa ставио на дневни ред црквеног одбора и прихватио ту изјаву. Штатут и записник не дају се таким швиндлерајем ослабити ни изрепарирати. Куртакса управитељу, то је превара и фалзификат г. Павловићу!

На поднешен уток саборски је одбор донео решење, да не може бити у једној особи управитељ и лекар, јер управитељ треба лекара да контролира. И донео је одлуку, да се лекар на купалишту неможе бирати доживотно, но само на три године, колко траје и мандат скупштински.

У своме записнику г. Павловић признаје, да је из новина сазнао за ту одлуку саборског одбора и вели од речи до речи овако: „Нисам упливисао на рад скупштине, али сам изјавио скупштинарима и другим Меленчанима, да се са моје позиције у Т. Бечеју нећу кретати друкчије, него ако ме изаберу за сталног доживотног лечника. Они су мени то обрекли па и извели.... Морам признати, да мене скупштинари слушају; само кад се

ПОЉИСТАК.

КРУНИСАЊЕ КРАЉА ПЕТРА.

Крунисање Краља Петра које ће се обавити 7., 8. и 9. септем., биће врло скромно. Неће се развијати велика помпа, али ће се одржати. Гостију, страних владара и чланова њихових породица, неће бити: Народ српски (поред дипломатског кора), свештенство и војска, грађани и чиновници, биће једини гости првога крунисаног краља од Косова!...

*

За сам обред крунисања, издат је овај програм:

Свечаности крунисања у Београду:

7. септембра:

У 5½ часова по подне пренос Краљевих Знакова (круне, скиптра, државне јабуке, краљевске заставе и плашта) из Двора у Саборну Цркву.

Пренос Краљевих Знакова огласиће 21 топовски пуцањ, а почасна чета, која ће бити постројена и са заставом и музиком, одаваће почаст.

Митрополит, са Епископима и свештенством, у свечаним одеждама, дочекују Краљевске Знаке пред уласком у Саборну Цркву, Митрополит прима Круну, Епископ Шабачки Државни Шар, Епископ Нишки Скиптар, Епископ Жички и Тимочки Краљевску Порфиру, и постављају их на одређена места пред олтаром. Поред Краљевских Знакова полаже се Краљев Стег.

Почасна стража заузима места поред Краљевских Знакова и Краљевског Стега.

За тим почиње освећење Краљевских Знакова и Краљевог Стега по црквеном правилу.

После освећења Краљевских Знакова и Краљевог Стега настаје бденије.

Освећењу и бденију присуствују сви позвани великодостојници и изасланици осим Дипломатског Кора.

По свршеном обреду, освећени Краљевски Знаци остају у цркви до чина Крунисања, а спровод, који је Краљевске Знакове донео у цркву, враћа се са Краљевим Стегом истим редом и улицама у Двор. Носилац Краљевог Стега предаје Краљев Стег Првом Ађутанту Краљевом који га прима у присуству свега дворског особља, с почастима које су прописане за војничке заставе. Први Ађутант оставља по том Краљев Стег до Краљевог Престола.

Истога дана, у исто време одслужиће се у свима отачаственим црквама вечерње и бденије.

8. септембра:

1.

У зору почетак свечаности огласиће 21 топовски пуцањ са београдске тврђаве и у свима местима у унутрашњости где су гарнизони.

Размештај трупа и програм војне параде за овај дан одредиће и објавити Министар војни.

Између трупа, које буду правиле шпалир, биће поређани изасланици народа, корпорација, удружења и ђаци београдских школа.

Спровод се креће из Двора у 8 часова овим редом:

1. Један виши официр (редар свечаности) на коњу, 2. Два Краљева Гласника на коњима, 3. Полуескадрон коњице 4. пука, 4. Прва дворска кола: Гувернера Престолонаследника Ђорђа и Краљевића Александра, 5. Друга дворска кола: Управник и Маршал Двора, 6. Трећа дворска кола: Дворска Госпођа и Краљев Секретар, 7. Вод Краљеве Коњичке Гарде, 8. Два Пикера, 9. Принцеза Јелена и кнез Павле у парадним дворским колима с четири коња. По два ордонанс официра јашу са сваке стране кола, 10. Вод Краљеве Коњичке Гарде, 11. Изасланства пукова из унутрашњости са заставама, 12. Гласник са Краљевим Грбом, 13. Гласник са Краљевим Стегом, 14. Краљ са Престолонаследником Ђорђем и Краљевићем Александром на коњима, у пратњи Својих ађутаната и Главног Штаба, 15. Вод Краљеве Коњичке Гарде.

Спровод ће се кренути Теразијама, улицама: Коларчевом, поред Споменика, Чарапићевом, Краљевим Тргом, Узун-Мирковом, поред Калимегдана, Богојављенском до Саборне Цркве.

Дипломатски Кор, Министри и сви позва-

тиче новца, онда неће да ме слушају“.

Тако је у записнику, ког је др. Павловић својеручно потписао.

Дакле он није упливисао, само су му они обрекли и извели и ако су и он и његови скупштинари знали, да је то одлуком саб. одбора забрањено. Г. комесару епархијски! Лепо сте ви „учили“ ваше штићенике!

Па како је поступила скупштина? На Ђурђев дан (23. априла а 6 маја п р.) оглашено је у цркви, да ће се после три дана одржати скупштина, ради избора лечника на Русанди. Закон додуше прописује осам дана оглашења пре скупштине, а овде се заказује за три дана. Па ипак је та скупштина одржана 27. априла (10. маја) и изабрала — како се лажно у записнику каже — једногласно г. др. Љубу Павловића за доживотног лечника. У истини гласало је свега 52 гласача и од тих гласало неколицина на 6 год., неколико на 12 год., а њих 43 гласача су за доживотно. Свакако је ово огромна већина, ал није једногласно.

Хитали сте здраво г. Павловићу. Завели сте људе своје у ренитенцију (непокорност) вишим аутономним властима; свакојако ће те зато одговарити; но помогли се ипак нисте, јер та је скупштина незаконита, сав рад њен ништаван, па и ваш је избор незаконит. Мудри Мелеме! како сте се могли тако забатргати? Како ли мало незагледасте — у закон? Ал' да. У глади су велике очи, а у страху памет мало суди. М.

Нови Сад, 18. августа.

„Застава“ ће излазити два пут дневно. Прошле недеље, 15. о. м., решио је управни одбор друштва „Рада“, да учеста излажење „Заставе“. По томе излазиће „Застава“ два пута на дан, у јутру и у вече.

Поверено је председништву „Рада“, уредништву и администрацији „Заставе“, да ову промену изведу што пре; а ако је и како могуће још 1. (14.) септембра ове године.

Вечерњи број „Заставе“ излазиће као и до скора најмање на 4 стране, (често и на 6 страна) а јутарњи број излазиће на 2 стране. Вечерњи број „Заставе“ доносиће опширне чланке, подлиске шале, вести, трговину а уз то брзојаве са бојишта и свију наших и страних крајева.

Јутарњи бројеви „Заставе“ излазиће на 2 стране доносиће кратке политичке, економске друштвене и забавне чланчиће и вести, трговину, приповетку у продужењима, као и брзојаве са бојишта и свију наших и страних крајева.

Цена се „Застави“ неће подизати. Ко жели да му се „Застава“ шиље јадаред на дан поштом или донесе у кућу, плаћа годишње као и до сад 28 круна, а добијаће и јутарњи и вечерњи лист уједно. Ко жели да му се „Застава“ шиље двапут на дан поштом плаћа ће за то башка 1 кр. 40 потура на 3 месеца поштарине. У Н. Саду доплаћује 1 круну на три месеца.

Овај нови напредак „Заставе“ без сумње ће обрадовати пријатеље њене, јер ће многима бити испуњена жеља да двапута дневно добијају лист, нарочито данас, кад се догађаји развијају нагло и кад цео свет тако жудно изгледа вести са бојишта.

У свези с тим, што ће „Застава“ излазити два пута дневно, решено је још, да се јутарњи број „Заставе“ који ће излазити на две стране, продаје по 2 потуре (1 новчић). И то је, што ми поздрављамо далеко радосније, но оно решење, да „Застава“ излази два пута дневно. Главни вечерњи бројеви „Заставе“ стајаће као и до сад 10 потура (5 новчића) по броју.

Ми се надамо, да ће пријатељи радикалне странке и нашег листа, помоћи ову ствар најодлучније. Рачунамо, да ће се број „Заставиних“ претплатника подићи и овом приликом, јер ће само у том случају моћи „Застава“ да се и на даље развија.

Нови Сад, 18. августа.

Саси и Берзевицијеве школске реформе. Лутеранска конзисторија ердељских Саса одлучила је у својој седници прекјучерашњој, да пошље меморандум министру просвете а против његових школских реформа и то са становишта педагошког и црквено-автономног. Конзисторија ће посебно да нагласи, како је нарочито од повреде за автономију оно давање права жупанијском односно варошком управном одбору, да овај автон. учитеља може стављати под дисциплинарну истрагу. — Тако конзисторија ердељских Саса, а многе мађарске шовинисте, на то разуме се, све запенушили сикћући и просипајући јед свој на родољубиву конзисторију. У њиховим усијаним главама сваки је у овој земљи издајник државе, који није испуњен лудом мржњом на све, што неће у Мађаре за биљег од круне и љуби народ свој, како приликује сваком правом човеку.

Нови Сад, 18. августа.

Мађарски језик у војсци. Званични војни лист у Бечу доноси наредбу заједничког војног министра од 14. (27.) августа 1904. што се тиче писменог општења војних команди, власти, трупа и т. д. са цивилним властима и т. д. у Угарској. У наредби се у главном вели ово: Све војне власти и т. д. дужне су примити на њих на мађарском језику упућена званична и приватна писмена и не допушта се враћати та писмена из разлога, што нису на немачком језику написана. Све војне власти, чије су трупе допуњене из Угарске, опште с угарским грађанским властима и појединцима на мађарском језику, али уз мађарски састав мора се пришити и састав на немачком језику. А на сва писмена, што су им упућена на немађарском језику, одговарају на немачком језику. — Као што се види, Мађари су добили нешто, ал' не оно, што су тражили. Они су захтевали дуализам у војсци, али им та жеља није испуњена. Но кад су меродавни већ допустили, да се на писмена, што су сачињена на мађарском језику, одговара мађарски, онда су то могли и требали допустити и другим народима у Угарској т. ј. да се обраћају на свом језику и да се поједине ствари решавају на језику, на којем је писмено на војне власти упућено. И то би било право.

Избор проте пакрачког.

Пакрац, 16. септ. 1904.

Познато ће бити читаоцима „Заставе“ о избору проте у Пакрацу. Двије трећине гласова пале су за Саву Стојаковића. И мањина уложила је уток на епархијску конзисторију из разлога, што је овај избор био јаван, а не тајан.

Конзисторија пакрачка уништила је избор из разлога, што је избор био јаван а не тајан.

Против овог конзисторијалног решења уложила је већина призив на митрополитски црквени савјет, доказујући, да је избор обављен јавно на протокол по закључку исте конзисторије пакрачке. А конзисторију је на овај корак потакло то, што многи изборници не знају читати и писати.

Конзисторија пакрачка игра се са црквеном општином пакрачком и са толиким општинама пространог протопрезвитерата пакрачког она постаје неконзеквентна и обара сама своје закључке.

За чију вољу. За вољу владике Мирона, који неће, да има попа Саву за проту.

У овом крају је силно огорчење против конзисторије и владике Мирона. Већ два пута потезани су свештеници и изборници на избор, а има много мјеста, који су од изборног мјеста Пакраца удаљене 50, 60 и 80 километара.

Рачунају, да, ако дође до поновног избора, неће изборници ради даљине пута доћи, а како се поговара, мисле да удесе нови избор у касно јесенско доба, да се створи још једна препрека за долазак.

Митрополитски црквени савјет треба да избави црквене општине од самовоље конзисторије пакрачке и овај избор проте пакрачког, који је текао по налогу конзисторије правилно потврди.

Политички преглед.

Др. Кербер у Галицији. Поводом доласка председника аустријског министарства дра Кербера у Галицију, ради прегледања разних звања, пише „Газета Народова“ о одношају пољског клуба према Керберу ово што долази. „Инспекцијоно путовање“ председника министарства, неће имати никако жељена и очекивана плода. Што се тиче политичких начела и политичког програма за рад, међу председником и Пољацима, постоји тако дубок јаз, да се не сме надати, е ће се тај јаз моћи испунити, било каквим концесијама. О сталној каквој свези, дакле, међу пољским клубом и Кербером, не може бити ни речи. Може бити само каквог привременог споразума, којим ће се моћи да ублажи парламентарна невоља. Али такав споразум не може обвезати Пољаке, да Кербера активно помажу. За сваки случај би се морала унапред ујамчити два услова, пре но што Пољаци уопште ступе у мање више сталну свезу с Кербером. Пољаке прво не сме задржавати никакав обзир, па ни обзир на то, хоће ли бити ил' не бити Керберова кабинета, кад је реч о тежњама Пољака, да се дође до бољих прилика у парламенту. Ако Пољаци примете, да се ценом пада Керберова кабинета може доћи до бољих прилика у парламенту, онда је њихова прва дужност, да позову Кербера, да одступи. Друго, споразум с Пољацима, не би се смео употребити као насилно средство, да се скрха

ни на свечаност треба да буду у Цркви до 8 часова.

Његово Величанство Краљ при уласку у Цркву дочекује Митрополит са Епископима и свештенством које ће служити. Почасна чета пешачке подофицирске школе, постројена пред Црквом, са музиком Краљеве Пешачке Гарде одаваће почаст.

Полазак Краљев из двора огласиће 21 пуцањ са београдске тврђаве.

2.

Обред Крунисања извршиће се по правилу Свете Православне Цркве.

Свечани чин Крунисања поздравиће се 101 пуцњем са београдске тврђаве. Први метак избациће се из Карађорђевог топа, из кога је Краљева Круна саливена.

Краљ, по свршеном Крунисању, потписује Крунску Повељу коју су претходно потписали Митрополит, Председник Министарског Савета и Народне Скупштине; Министри, Председник Државног Савета и Председник Касационог Суда.

Крунску Повељу подноси на потпис Краљу Председник Министарског Савета а Краљ предаће Крунску Повељу Министру Просвете да је чува у Државном Архиву.

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:
СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за моју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба икад и било!

чешка опструкција или опструкција било које словенске странке, и ако је несмислена чешка опструкција и штетна по земље у Галицији. Је ли Кербер дакле пошао на пут, да проучи прилике и да утре пута таквом раду, онда је сав његов труд узалуд.

— Долазак Керберов у Лавов, изазвао је социјалне демократе у Галицији, да сазову збор радника тамо. И тај збор је био у прошли понедељак у вече. На збору је говорио о путовању дра Кербера, др. Ханкјевиц. Оштро је критиковао дела Керберова и тврдио, да Керберове речи стоје у највећој противности с његовим делима, а сам Кербер је велик противник радника. Он је у Кракову похвалио политичке чиновнике, који чине злоупотребу за злоупотребом. Најзад рече, да радници неће одсад ништа тражити од Кербера, као досад. Они ће га присилити, да им чини концесије. После тога су говорили још многи други говорници и збор се најзад у миру разишао.

Учитељски збор
новосадског школског среза.

— Само тако напред, увек напред и опет напред!

Ето, тако нам је данас мило у души узвикнути, а после редовне седнице учитељског збора новосадског школског среза, која је била јуче, у петак, 13. (26.) авг. у Ст. Шова.

А мило нам је стога, што се, пре свега, на збору нашао леп број учитеља и учитељица; што су, даље, сви, који су збором одређени, да спреме извесне радове своје, спремили ове савесно израђене и на време их одбору зборском доставили, који их је на оцену издао појединим члановима збора; што су и ти оцењивачи савесно проучили поверене им радове и поднели одбору и збору опширно и разложно написане своје оцене и што је, најзад, сав рад овога збора, иако обилан, текао, као никад ваљда досад, као бујна каква река, ал' река, која не наноси штете но пружа само користи онима, што око ње станују.

У једном од прошлих бројева о. л навели смо теме, које ће се расправљати на збору, а израдили су их, као што рекосмо савесно и смишљено, Д. Мокић, учитељ силбашки (о виноградарству; предавање за народ и за учитеље); Зорка Л. Димића, учитељица силбашка (о првим појмовима из земљописа); Јов. Хаџић, учитељ из Товаришева (како се научи лепо читати) а у свези с тим Јеврем Милошев, учитељ ст. паланачки (о разумљивом читању у свима разредима осн. школе); Коста Пешић, учитељ ст. шовски (о узроцима, за што шк. деца неуредно похађају школу уопште и како би се томе могло стати на пут).

Још је на позив збора из прошле седнице му, што је била у Н. Саду, Ђока Михајловић, учитељ новосадски, прочитао своју врло лепо и смишљено написану расправу о важности очигледне наставе у осн. школи и изнео наставно градиво из тога предмета за I. и II. разред.

О цењивачи радова пак: Жарко Алексић, Ана Васиљеска, Глиша Мирковић, Гавра Грбић и Коста Јанковић такође су били врло савесни и пажљиво су проучили поверене им радове, те поднели, као што рекосмо, опширне и разложне оцене на њих.

Осим тога живо су у самој седници претресали истакнута питања још: Ђока Милић, Танасије Костић и Кузман Миловановић, учитељи новосадски и многи други.

На предавању Д. Мокића (о виноградарству) био је у школи и врло леп број мушких и женских Шовљана, са својим парохом г. М. Стојом и још неким гостима, који су предавање пажљиво саслушали. А у тајној седници збора, кад су оцењивани радови појединих расправљача, развила се врло жива, али и врло објективна расправа, нарочито о питањима: Читање у школи и Узроци што деца неуредно похађају школу. А приликом расправљања овог другог питања, нарочито се наглашивала немарност самих дечјих родитеља и нехат политичких власти, ал се живо истицала и потреба, да сваки учитељ свагда буде у свом раду савестан и тачан, што више може, како би добрим својим примером предњачио и децу школи привлачио.

У свези пак с тим питањима, развило се после право братско и пријатељско саветовање приликом расправљања о Михајловићевој расправи о важности очигледне наставе у основној школи. И том приликом је пао многи леп савет старијих учитеља својим млађим друговима, који су расправљање то врло живо пратили, сами у њему учествовали и савете врло радо примили.

Простор, а и правац овог поштованог листа, не допушта нам, да изнесемо потпун извештај о раду овог збора, као стручног тела, ал и из овог, што изнесосмо, може се видети да се у нас све јаче истиче потреба оваквих зборова и да такви зборови могу да буду од велике користи и по учитеље и по народ, само треба бити вредан и савестан и у таквом раду свом послушати ону, што је напред истакосмо а то је:

— Само тако напред, увек напред и опет напред!

*

Најзад је прочитана наредба всл. Нар. Шк. Савета, којом се упућује збор, да на састанку свом, што је на реду, узме у претрес Наставну Основу, што постоји, и спреми предлог односно подлогу, за нову Наставну Основу. И према томе су се примили, да изнесу своје мисли на збору, што је на реду, и то:

Ђока Михајловић и К. Миловановић, учитељи новосадски, о Очигледној Настави, Српском и Мађарском језику;

Ђ. Милић и Т. Костић: О науци у вери, словенском језику и појању;

Милорад Борђошки: О историји, Земљопису и Уставу;

Лаза Димић: О природним наукама;

Жарко Алексић: О народној привреди;

Јелисавета А. Матићка: О женском ручном раду;

Милан Грујић: О цртању и краснопису;

Глиша Марковић: О гимнастици.

*

Затим је завршен рад збора опроштајним говором честитог председника збора Косте Шијачког и чланови се упутише на заједнички ручак, после којег се братски опростише и растадоше, да се поново састану на збору у Новом Саду, који ће бити на пролеће светле седмице.

К. М.

Руско-јапански рат.

Као никад доселе, тако се упела сад јапанско чивутско-енглеска штампа, да изнесе догађаје на бојном пољу, ако и не као успехе јапанске, а оно као славопој њиховог самопрегорења и јунаштва. Измишљају се сензациони брзојави, који се наводе у кратко да су из Петрограда, па тек после два три дана види човек, да је то „приватна“ вест, која је од нарочитог петроградског извештача стигла чивутским и енглеским листовима. Тако је јуче широм света послат телеграм из Петрограда, како је генерал Фок брзојавио: „Још се нећемо предати, јер имамо изобиља ране и џебане.“ Није ли овај брзојав тако обешењачки удешен, да се кроз његове редове мора прочитати очајно стање једне руске војске и скори пораз њен. И тек прилично после тога времена испоставља се, да је петроградски чивутско-енглески извештач „ухватио“ неки приватан брзојав неког генерала Фоа, који је овај послао својој мајци. Где се пак налази генерал Фоа, о том нико и не лупа главу. Но тај телеграм је у овом бурном добу требао да направи „сензације“ и црта опасност руску, ма и за неколико сати само.

Јуче су јапанско-енглеско-чивутски брзојави преплавили били свет, како су сва спољна утврђења Порт-Артура сад у рукама јапанским и како тамо намештају тешке топове, те је и граду одзвонило. И знали су већ, како је Штесељ одредио офисире који ће бацити у ваздух руске бродове у пристаништу, друге опет да баце у зрак утврђења, магазине, јавне зграде и т. д. И после тога ни на пуних 12 сати, та штампа доноси преко Лондона овај брзојав: Вести из Чифуа о досадањим успесима јапанским код Порт-Артура, поричу једна другу више но икад. Сад стижу из Чифуа вести, да је несретно испао велики јуриш јапански од прошле недеље. Јапанци су могли да заузму само мале спољне тврђавице бр. 10. и бр. 11. али су и ове морали напустити, јер су их врло успешно тукле руске батерије, које су постављене биле на вишим положајима. А други брзојавни извештај наводи, да је такозвано утврђење бр. 5. ни мање ни више већ четир пута променуло господара и сад стоји без господара, јер не могу да га држе ни Руси ни Јапанци. Ми смо још на јучерањи онај брзојав приметили како неће бити истинит а ево сад се испоставило не само да је јако претеран, већ и потпуно лажан, пошто и најважнија спољна утврђења нису још у рукама јапанским. Значајно је врло да из Токија јављају, како нема поузданих вести о догађајима око Порт Артура, а енглески извештаји не спомињу ни једном речи шта се збива тамо, од последњег јапанског великог јуриша, који је по Јапанце тако несретно испао. Но баш ово ћутање после оваког признања најбољи је доказ, да је стање јапанско тамо јадно, очајно.

Да видимо шта се догађа око Љаојанга. Енглеско-чивутско-јапанска штампа износи, како се ту води још увек крвава борба, а ономадашњу тродневну борбу црта као победу јапанску, јер се свршила са напуштањем руским и Анчанчана и Ајпинга. Наводи из руских извештаја, како Јапанци презирући смрт, јуначки нападају и како су руски губитци врло велики. Јапанске губитке и не спомиње. Па при свем том истиче, како се неда лако разумети, што су Руси тако олако напустили Анчанчан. Наводе даље, како је Курокију пошло за руком да пресече на више километара жељезничку везу између Љаојанга и Мугдена, те како је Куропаткину сад повлачење немогуће. Наводи даље, како се снага Јапанска код Љаојанга цени на 330 хиљада војника са 940 топова. Па при свем том изриче своју бојазан, како је јапанска снага недовољна, да изводјује одлучну битку код Љаојанга, и како држи, да ту неће ни доћи до борбе са целом руском војском, јер се потврђују вести, да се Руси из Љаојанга повлаче у Мукден, где је Куропаткин и преселио свој главни стан. Дакле пут од Љаојанга до Мукдена је ипак отворен по Русе. Најновији брзојав међу тим јавља да је од јуче у јутру отпочела одлучна борба, да се грмљава топова и пушчана праска разлеже непрестано, да је расположење у руској војсци пуно поуздања, да ће борба трајати више дана, да је одбијен напад Јапанаца источно од Љаојанга, нарочито, да су потиснуте оне јапанске колоне, које су од почетка непрестано продирале, а завршује с тим, да је извршен пренос руског главног квартира у Мукден. — Као што се види, борба око Љаојанга траје још непрестано, а славни извештаји јапанско-енглеско-чивутски незнају још поуздано, да ли је то права одлучна борба са једним руским оделењем, док се језгро руско повлачи у Мукден. И види се јасно, да стрепе за Јапанце, ако ту дође доиста до одлучне борбе.

Вести из места и са стране.

Онима, који желе да продају „Заставу“.

Како ће »Застава« у најкраћем року излазити 2 пута дневно и како ће се њени ве-

черњи бројеви продавати по 10 потура, а јутарњи бројеви по 2 потуре, то се умољавају сви они, који желе да продају »Заставу« у својим радњама, или да је продају по улицама, да се што пре обрате на администрацију »Заставе“ у Нови Сад.

Програм омладинске прославе стогодишњице устанка.

На конференцији великошколаца, држаној 15. (28.) августа ове године утврђен је овај програм омладинске прославе у Београду: 2. (15.) септембра долазак српске омладине. 3. (16.) септембра Конгрес Омладине. 4. (17.) септембра долазак словеначке, хрватске и бугарске омладине. 5. (18.) септембра а.) Од 10—11½ часова свечана седница „Побратимства“ у славу стогодишњице устанка. б) У 12 часова отварање прве југословенске уметничке изложбе у присуству све југословенске омладине. в) У вече велики југословенски концерат. 6. и 7. (19. и 20.) септ. конгрес југословенске омладине. — Бугарски, хрватски, и словеначки учесници за конгрес јављају се својим одборима у Софији, Загребу и Љубљани. А ко од Срба ђака изван краљевине жели да учествује на конгресима, умољава се да се јави најдаље до 1. (14.) септ. на адресу „Побратимства“ у Београду или на адресу „Синђелића“ у Загребу.

Срби у Скадру на Бојани.

Из Скадра — смо примили једно писмо, које нас је јако бацило у бригу. Неслога у тамошњој српској црквеној општини, узела је, — вели дописник, — толиког маха, да 112 српских православних породица хоће да пређу у католичку веру. Те породице су незадовољне, што им се за свештеника намеће бивши тамошњи учитељ Обрад Поповић, за време чијег је учитељевања број ученика у српској школи опао са 58 на 22. — 36 српске деце ишло је у католичку школу. Одласком г. Обрада из Скадра, распра се мало утишала, али сад поновним доласком његовим у Скадар, и то за свештеника, она је узела већег маха. Породице незадовољника упутиле су депешу и Васељ. Патријаршији (која је остала без одговора), тражећи да се г. Обрад уклони из Скадра, иначе ће остварити горњу своју намеру, а та је намера за највећу осуду.

Матица Српска.

Управни Одбор Матице Српске држао је 12. (25.) августа о. г. своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Успомени члана Матичиног Петра Марковића, професора српске велике гимназије у Н. Саду, и члана књижевног одбора и одељења указана уобичајена почаст. — Кр. уг. министарство просвете затражило је, да му се наново поднесу сви списи, који се тичу издавања стипендије и женскима. — Према наредби министарској поднесено је на одобрење основно писмо за задужбину Ђорђа Ф. Недељковића у четири једнака примерка Узет је на знање извештај изаслатог поткњиговође Ђорђа Шилића, да су извршене оправке на гробовима народних добротвора Петра Костића и Атанасија П. Гереског. — Кр. суд у Н. Саду одобрио је рачуне Лазе Милошевог, као извршиоца опоруке Милоша Димитријевића и жене му Марије. — Извештај дра Јована Радонића, библиотекара Матице Српске, о стању библиотеке друштвене за г. 1903/4. саопштиће се скупштини. — На расписани стечај за фискала Матичиног до одређеног рока пријавили су се по овом реду: 1. Др. Милан А. Ћирић, адвокат из Н. Сада. — 2. Др. Стева Адамовић, адвокат из Н. Сада. — 3. Др. Стеван Малешевић адвокат из Сенте. — 4. Др. Миливој Григоријевић, адвокат из Н. Сада. Све те молбенице поднеће се скупштини на даљи поступак. — По наредби министарства унутрашњих послова подноси му се на одобрење основно писмо за задужбину Марије Трандафилке заједно са оверовљеним тестаментом покојне добротворке. — Узет је на знање извештај председников, да је каса и овога месеца сконтрована и да је нађена у реду. — Узет је на знање извештај изаслатог помоћног чиновника матичиног Душапа Станковића, да је примио библиотеку пок. Саве Давидовца, ц. и кр. пуковника у миру, коју је Матици поклонила удовица покојникова племенита госпођа Емилија Давидовац у Земуну. Изасланик је ту библиотеку спаковао у 14 великих сандука и предао их дунавском паробродском друштву ради преноса у Нови Сад. — До двадесет судских одлука издане су на даљи поступак које заменику фискала друштвеног које благајници. — Узет је на знање извештај председников, да није поднесен никакав предлог за скупштину по смислу пословника. — Одобрено је нешто мало зајма. — Овлаштен је председник, да се постара за згодну дворану за скупштину матичину за случај ако би, као и лане, дошло на скупштину толико чланова, да се не би могли сместити у дворани матичиној.

Забава с игранком.

Румско српско певачко друштво приређује са својим мешовитим и тамбурашким зборомъ у почаст домаће 70. пуковније, у суботу 21. августа (3. септ.) ове године, у дворани код „Орла“, забаву с игранком. Добровољни прилози се примају.

Материнski осећај у животиње.

У селу Лејуша — Унгварска жупанија — изиђу њих неколицина са чуваром шуме у шуму, где су приметили били, да има вукова. И један од ловаца наиђе на два вучића и убије их из пушке. Кад ал' вучица изненада искочи из шипрага. Ловац пуче и на њу, али је не згоди. Нашто вучица појури на ловца. И овај се бранио колико је год могао кундаком од пушке и тек с тешком муком одбрани се од разјарене вучице, која се након подуже борбе с ловцем даде на бежање.

Госпођа, што убија.

Из Сегедина јављају за овај ужасни догађај. Распуштеница једног лечника, ванредно лепа женска, беше померила памећу. И прекјуче у часу највећег лудила, узе нож и одсече главу своје ћерчице од 14 месеци. Већ три године како несрећница пати од живчане боље и девет месеци је, како се раставила с мужем. А ужасни догађај десио се овако. Мати донесе својој ћерчици да једе, али дете не хтеде јести, него баци тањир на земљу. А несрећна мати на то тако се разљути, да зграби велики кухињски нож и одсече главу детету. Па онда отрчи својој матери и рекне: — Олгици сам одсекла главу! Водите ме на вешала! И после тих речи ућути и од тога часа спопала је тешка летаргија. Однета је у болницу где ће да је посматрају из потаје.

Правда у Шпанији.

Из Мадрида јављају, како је један поп у Кордови продао један крст из цркве, који је из 14. столећа а од велике је археолошке и уметничке вредности. Поп је продао крст једном севилском трговцу са старинама за 30 сребрњака. Један шпански лист денунцира попа због тога и духовни суд пронађе, да је поп крив, што је крст продао и укоре га и казни глобом. Но бискуп од Кордове учини својим утицајем код грађанског суда, те овај ухапси издаваоце поменутог листа што су се усудили, да изнесу на јавност зло дело једнога попа. Доста лепа правда у тој Шпанији.

Завод за самоубијце.

Један доктор хтеде у Чикагу да подигне завод за сваковрсне самоубијце, који би се уз извесну таксу могли да опреме на онај свет ужетом, револвером, бријачем, отровом, угљеном киселином или електричном столицом. Али градски начелник, на жалост докторову, није још тако напредан у мишљењу као доктор, те мисли, да „засад“ није потребан завод за самоубијце и према томе није дао за то ни допуштење.

Насељавање у Уједињене Државе.

Још никад досад не беше број насељеника у Уједињеним Државама тако велики, као у год. 1903. Те године населило се тамо 857.000 душа. А тај број је далеко превазишао и број из осамдесетих година прошлога столећа, кад су се гомилама селили људи из Европе у Америку. Просечно је ишло у Америку од 1801.—1825. год. 8000, од 1825. до 1850, 100.000, од 1850.—1875, 260.000, од 1875. до 1900, 400.000, а од 1900.—1903. године 665.000 људи. И до пре је селило понајвише Ираца, Енглеза и Немаца, а сад сели највише Талијана, Руса, Пољака, Аустријанаца и становници Угарске. Од 1900.—1903. било је 30.013 Немаца, 31.666 Ираца и 14.000 Енглеза, а 181.664 Талијана, 109.566 Руса и Пољака и 163.767 људи из Аустрије и Угарске.

Служавка — милијунарка.

Из Келна јављају: Једна овдашња слушкиња постала је на мах милионарка. Девојку је дуже времена пратила нека страна, фино обучена женска, Није могла појмити понашање ове непознате жене докле се она најзад изладе, да јој је мајка. Отац јој пре дугог времена умро. Још кад је на великој школи учио, дете је предано дому за находчад. Затим се изгубио траг детету, а мајка у међувремену ступи у други брак и сад на путу по Рајни нађе дете. У једној келнској банкарници депоновала је 100.000 марака за ћерку и причала јој, да је отац оставио више милијуна марака које ће њој припасти. Али услед изјављене жеље завештачеве, девојка ће и даље остати у досадашњој служби. „Т. Г.“

Заборавили да изврше смртну казну.

У Патреону (Америка) догодио се ових дана нечувен случај. Како из Њујорка јављају, у тој вароши су још у марту осудили једног човека на смрт. И дан за извршење пресуде утаначен је за 4 март. Али судац заборави да изврши пресуду и тако осуђеник оста у животу. И сад више адвоката који су чули за то, траже, да се осуђеник ослободи, и то с разлога, што кад се одгоди једном извршење смртне пресуде, не може се ово више извршити. И у америчким правним круговима сад с великим интересовањем чекају на свршетак ове ствари.

Кратке вести.

— На општинским изборима у Бугарској победили су скоро свугде владине присталице.

— Очекивати је суво и топло време.

Трговина

БУДИМПЕШТА, 30. августа 1904. г. — Дневни извештај са будимпештанске житне берзе филијале Српске Банке.

У промету је 22.000 метарских центи.

Готова роба.

Потиска пшеница 77—82 киле 10·50—10·95 — бачка 76—78 кила 10·50—10·80 банатска 75—79 кила 10·30—10·60; сремска 74—78 кила 10·20—10·60 на 3 месеца унапред. Нова раж 7·75—7·95—. Јечам нови 7·25—7·60. — Зоб (овас) 7·25——7·60. Стари кукуруз 7·35——7·40——; нови паритет Будимпешта без гаранције ——·—; за Штајнбрух —— до —— — Ситна проја ——. — Банатска репица 11·——11·50, аb штације ——·— — Купусара 11·50—12·— — Ланено семе —·——; кудељно семе —·——. — Нова луцерна детелина —·——; црвена —·——.

Термини по закључку берзе у ½5 сати после подне

Пшеница за април 10·85.——— за октобар 1905. 10·58—·— Раж за октобар 8·03—·—. Зоб за октобар 7·11—— Кукуруз за јуни 1905. 7·30—·—, за август ———, за септембар ——— Репица (Купусара) за август 12·—

Одељење за робу будимпештанске филијале Српске Банке, IV. Váczi-utcza 34.

Брзојави „Застави“.

Стигли 18. августа.

Руско-јапански рат.

Љаојанг. Одлучна битка отпочела је јуче у 4 сата у јутру. Од то доба разлеже се непрестано топовска грмљава и пушчана праска. Висови изгледају као да брда бљују ватру. Расположење руске војске испуњено је са поуздањем. Борба ће по свој прилици трајати више дана. Напад јапански источно од Љаојанга одбијен је. Руска војска потискује нарочито јапанске колоне које су у почетку покушале да продиру.

Љаојанг. Главни стан пренесен је у Мукден. (Главни стан по правилу и није у убојној линији, где би могао пресечен бити од осталих трупа, јер је он главни заповедник свију трупа. Пр. ур. „Заставе“.)

Мугден. Од јуче ујутру тече борба код Јаојана стално и жестоко. Сви покушаји јапански да обиђу руска крила одбијени су. Јапанци изгубили више од 10 топова.

Устанак боксера.

Шангхај. У Танингфу, Печиуји провинцији, покренули се опет кинески боксери. Мисионари бегају, јер им је живот у опасности.

Барцелона. Руске крстарице имају заповест да похватају енглеске лађе које носе контрабанду.

Румунски учитељи и помађаривање школа.

Вилагош. Румунски учитељи арадске жупаније, закључили су да умоле румунски синод, да заузме становиште против предлога о помађаривању школа.

Дражбени оглас.

Ковинска срп. правосл. црк. општина издаје своју гостионицу »Хотел Централ« на 3 год. под закуп. — Лицитација ће се одржати на »Малу Госпојину« 8. (21.) септембра о. г. у 10 часова пре подне у црк. општ. писарници. Ко жели исти хотел лицитирати, има К 160 ради пишмаилука вадиум положити. Црк. одбор задржава себи право, потврду лицитације. — Ближа условија се могу добити код црк. општине. 838 1—3

Ковин (Temes-Kubin) августа 1904.

Црквена општина.

Учитељи!

Где да узмете за ову годину

школске књиге

и остали прибор, који је ђацима потребан?

Само у новоотвореној књижари

Станковић

и

Марковић

826 2 10

У НОВОМЕ САДУ.

Они су **почетници**, **млади људи**, које ваља потпомоћи а пуз то су у положају да даду најповољнији рабат.

Каталог школских књига шаљу бесплатно.

Стечај.

Расписује се стечај за

КЊИГОВОЂУ

у „Народној банци као акц. друштво“ у Јарковцу.

Плата у готовом К 1400, станарина у готовом К 200.

Рок стечају истиче 25. септембра п. н. к. до којег дана имају молитељи своје молбе реченом заводу поднети.

УПРАВА

835 1—6 јарковачке народне банке.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Т. НЕДЕЉКОВИЋА

У ШИДУ

потребује вештог помоћника, који говори српски и немачки. 822 1—1

Ко треба филијалисту

СА КАУЦИЈОМ?

Трговачки помоћник, спецерајиста тражи место филијалисте, 23. год. стар, излужен војништва. Говори српски, немачки и мађарски. Атреса: „Ђ. Б.“ Загреб, (горњи град) poste restante. 834 1—3

ПОМОЋНИКА

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНЕ СТРУКЕ,

самосталан продавац, који осим српски, немачки и мађарски говори, а може одма или за 10—14 дана место наступити, треба

Миленко Николајевић

880 1—2 у Руми.

ЦИРКВЕНИЦА.

Хрватско Приморје.

Морско купалиште климатичко лијечилиште. Ради плићине мора, особито згодно за непливаче и дјецу. Дневно најмање пет пароброда у Ријеку и Нови-Сењ. Удобна свратишта. Чисти приватни станови. Цијене прама свим кесама. Обавијести даје с највећом приправношћу безплатно.

Друштво

696 9—10 **за пољепшање Цирквенице.**

Гарантирам

свакој дами

да ће после употребе мог **крема против пеге**, како пега, тако и флеке и сунчану опеку очистити.

ЦЕНА 2 ФОРИНТА.

828 1—1 **J. Schüller,**

Wien II. Kurzbauergasse 4.

У ВЕЛИКОЈ ТРГОВИНИ

С ПАМУКОМ

И СРПСКИМ ПЛАТНОМ

ЈОВАНА Т. ЧАВИЋА

У НОВОМ САДУ,

главна улица број 6. на пијаци

КОД „СРПСКЕ ПРЕЂЕ“

може се добити **памука** предена, **пруга**, **шотиша** обичног и свиленог, **вула** белог и разно бојадисаног, **преће** не беле, лужене и беле, **конаца** за ћилимове и рибаре, **српског платна** у највећем избору, сади и уснована. — Памук је из првих енглеских фабрика.

Цене су врло умерене.

Послуга тачна. 834 47—

Плаћам најбоље!

Ко од г. г. економа жели своје жито најбоље продати као **пшеницу, раж, јечам, зоб, кукуруз** итд, нека се обрати уз приношење оригиналног узорка (од по киле) назначив цијену, залиху и предајну станицу на комисионалну и зем. плодина радњу 697 8—10

Д. Цекић, Брод н. С.

Купује и продаје све врсте хране.

КО БИ МОГАО

повољно оженити вишег чиновника? Исти је 42 године стар, честит, имућан и наклоњен домаћуку. Озбиљне понуде са описом околности управити на администрацију »Заставе« под »Самац Београђанин«. 823 3—3

Сремске шљивовице

Она г. г. трговци и гостионичари, који требају и вољни су узети било какову количину чисте шљивовице, те који желе да се под њиховом властитом контролом пече, цеки се изволе на подписатог обратити.

Код веће количине и ко има властити буради јефтиније.

Душан Тодоровић

печиво сремске шљивовице

832 2—12 **Стара Пазова (Срем.)**

Велики марвени вашар

обдржаваће се

У ГОЛУБИНЦИ

6. и 7. септембра 1904. по нов кал.

Догон сваковрсне марве дозвољен.

Општинско поглаварство.

У Голубинци 28. августа 1904

Сурдучки, начелник. 832 2—3 Б. Станковић, бележник.

ВЕЛИКА

ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

Ђорђа Ивковића

у Новом Саду,

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће **гас-мотор**, а уређена **најновијим модерним и сецесије словима, украсима у шарама сваке врсте**, израђује најсавршеније све **штампарске и књиговезачке послове** брзо, тачно и на највеће задовољство, а све по цени јевтиније него игде. 557 4—25

Моли за многобројне наручбине.

ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ! ● ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ!

Трговина намештаја

Филијала БОЖИЋ И МЕЦИНГ Нови Сад

Због превеликог производа наше Осечке творнице кућевног намештаја у стању смо од данас са знатно сниженим ценама нашу припознату солидну и богато израђену робу као спаваће собе, ручаонице, салоне и т. д. и т. д. давати са знатно сниженим ценама, те најучтивије умољавамо врло поштовану публику како из места тако и са стране да овом приликом изволи нашу радњу што боље посетити.

За солидну и брзу послугу јамчимо.

1079 31—52 С поштовањем **Божић и Мецинг.**

Дунавска улица бр. 36. у г. Пајевића кући.

ОПОМЕНА!

1050 53—

Законом дозвољена и у трговини допуштен је само мој балсам једини са оном зеленом заштитном марком „поне“ (калуђерице). Поруке и препродају од других законом недозвољених балсама судски прогоњујем.

једино прави енглески

ЧУДНОВАТИ БАЛСАМ

Од санитетске власти и препоручен.

Опрема боца стоји под заштитном трговачког закона.

Искључиво једино место за произвађање и набавку јесте од власти концесионирана и од трго. суда протоколисана фабрика балсама Апотекара **A. Thierry** у Прегради код **Rohitsch-Sauerbrunn-а.**

Овај балзам може се употребити споља и изнутра. Он: 1.) **Недостижив лек против свих плућних и грудних болести, ублажује кашаљ и умањује лучење слузи, отклања кашаљ, који иде с боловима и лечи најзастарелије такве болести.** 2.) Од ванредног је утецаја против запаљења грла, промуклости, против осталих болести у грлу. 3.) Коренито уклања гровнице. 4.) Ванредно лечи болести црне џигерице, у стомаку и цревима, особито грчеве у стомаку, колику и кидање у телу. 5.) Одузима болове и лечи шуљеве. 6.) Нежно поправља столицу и чисти крв, чисти бубреге, ослобађа од меланхолије и хипохондрије, поправља апетит и варење 7.) Лечи сваку зубобољу, као болове вилица, шупљину зуба и неугодан задај уста и одклања подригивање. 8. Врло добро средство против глисте, пантљикара и падавица 9.) При спољној употреби је од ванредног утецаја на ране, било поне или старе ожиљке, израстке на телу, ротлауфа, оток руку, бубуљице, ојеле делове, на опечене и смрзнуте удове, на огреботине, аушлоге итд. отклања главобољу, зујање, севање, реуму, зујање у ушима итд. о чему опширна упутства дају извешћа. 10. Особити је лек за сваку болест с поља и изнутра, лечи брзо и добро, а уз то је врло јефтин, за сваку кућу од особите вредности, те неби требало никад да фали, ако наиђе инфлуенца, за време колере и других заразних болести. Један једини покушај са овим балсамом сваког ће боље уверити, него ли сам овај оглас, да је балсам доиста лековит.

Прави и непокварен је овај балсам само тада, ако је свака бочица затворена са сребрном капслицом, у којој је утиснута моја фирма: **Adolf Thierry „Apotheke zum Schutzengel“ in Pregrada**, и где се налази упутство са том истом ознаком фирме. Зато треба тачно пазити увек на горњу фирму! *Где нема стоваришта мога балсама, треба директ поручивати и адресирати:* **An die Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn** Цена је плаћено за сваку поштанску станицу за 12 малих или 6 дуплих бочица 5 круна. Мање од 12 малих или 6 дуплих бочица не може се разашиљати Разашиљање бива само уз пошт. поузеће или уз предходно послату своту.

Adolf Thierry „Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austria.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду

Хамлет из Тускулума.

Новела **Рихарда Фоса.**

(Наставак) 2)

— Моја мати — хтеде Салватор да продужи али не могаше више да говори.

— Моја мати је умрла, настави Марија.

— Шта? Умрла! узвикну запрепашћено Салватор, чудећи се како она равнодушно говори о смрти своје матере, која је извесно била добра као и његова мати.

— Ала је то било лепо, кад је моја мати умрла, поче да прича Марија. Помисли само: Од куће су је прво носили у цркву, па онда у гробље где су је сахранили. Била сам мала, али се још сећам како је то дивно изгледало: Моју матер носили су напред, а за њом је ишло много народа, сви у свечаном оделу, сваки са запаљеном свећом у руци. То је заиста било лепо. Па како су дивно свештеници певали и звона звонила. — Је ли и твоја мати умрла?

— Није! Није! одговори Салватор жалосно.

Пошто се одморише, наставише опет да се играју

— Да ли ти често идеш у цркву? запита Марија Салватора.

— Никако. Моји родитељи по неки пут иду, а ја морам да останем код куће да чувам стоку.

— Па ти онда и не знаш, шта је црква?

То је ванредно лепа велика кућа, изнутра украшена сликама, свећњацима и полилејима, ту ти гори сила свећа и кандила, а читави облаци мирисавог тамјана дижу се у вис и разносе тај божански мирис на све стране Ту се скупља много народа сваке недеље и празника, те се моле Богу, који је све нас и цео свет створио и који се за нас као добар отац за своју децу брине и стара. Напред стоје свештеници, да знаш, како су они дивно обучени, све чисто злато и свила на њима. Они читају молитве, а ми слушамо и понављамо. Кад они учине овако рукама и ми морамо тако исто да чинимо Па узеде да показује Салватору како се крсти. Он се дивио њеном „знању“ и беше му јако жао што о тим тако дивним стварима ништа не зна. Да би своје незнање колико толико умањио, сети се, да зна две три молитвице, које је од матере научио, и да би показао како и он нешто зна, стаде те молитвице на изуст говорити, при том се непрестано крстио, а лице му тада изгледаше тако побожно, да је изгледало као да се од истине моли Богу.

После њега узе опет реч Марија и настави разлагати своје „знање“ из религије.

Салватор продужи прекинута питања на своју малу пријатељицу овим речима:

— Је ли кадгод твој отац твоју матер тукао?

— Мој отац никад није мајку тукао, одговори Марија чудећи се таквом питању. Он ни стоку никад не туче, а некмоли моју матер.

— А да л' се он кадгод опије? запита опет Салватор.

— Шта је то? запита Марија зачуђено.

— Шта је, не знам ни ја управо, само знам да је то нешто ужасно.

Сад Салватор, упоређујући своју судбину и Маријину, виде и нехотице, како је несрећан.

Хтеде и даље да је пита, али му јецање угуши глас.

— Помисли само, рече кроз плач: Мој отац, кад се напије, а и иначе често тако бије моју сироту матер, да јој крв потече. Ах, само кад ја будем велики!..

— Ја знам, шта си ти наумио, онда да учиниш. Али ти не знаш, да онај који неког убије, мора и сам погинути. Мени је отац то причао.

— Шта ти је отац причао, кажи ми све, молио је Салватор.

— Онда се над убицом врши освета, и он такође мора погинути.

— Од кога мора погинути?

— Од кога? — Брат или син убијеног закуну се да ће се убици осветити и он не може освету избећи. Кад би ти умео ћутати, ја бих ти још нешто казалала ал' се бојим да коме не кажеш.

— Боже сачувај, како бих ја могао коме казати, што би ми ти као тајну поверила.

— Закуни ми се, да нећеш ником казати.

— Како да се закунем?

— Реци само: „Заклињем се“.

Салватор је ишчекивао, да ће му нешто страшно казати, побледе сав и уздрхта као прут.

— Но реци само.

— Заклињем се, једва промуца Салватор.

— И мој се отац заклео да ће се неком осветити, рече тихо Марија.

— И твој отац, дакле?

— Да, и мој отац... Ја сам то дознала од моје покојне матере.

— Дакле и твој отац мора неког убити.

— Мора, разуме се. Он још пева ону песму коју је певао и пре док смо били код куће.

— Какву песму?

— То је осветничка песма, коју пева онај, који хоће неког да освети, све дотле, док освету не изврши.

— Ту сам песму и ја мало пре певала.

— Отпевај је још један пут.

Марија се не даде два пут молити. Поче одмах певати, а Салватор је пажљиво слушаше. Песма није била Бог зна како лепа, али се Салватору јако допадала, јер ју је Марија певала.

— Ето оца. Он не воли да чује да ја ову песму певам

— Ти се не бој. Остани слободно са мном. Неће он теби ништа!!

Али Салватор беше већ одмакао.

— Сутра ћу опет доћи довикну својој малој пријатељици и прескочи зид. Сакри се иза једног џбуна и дуго је посматрао тог доброг човека, који Маријину матер није тукао.

— — — — — — — — — —

(Наставиће се.)

Изјаве саучешћа

поводом смрти „Змајеве“.

(Наставак).

Кумани. (Корнелу Јовановићу.) Драги чика-Корнеле! Твој добри брат а великан наш српски чика-Јова Змај, умро је, да и после смрти остане великан за Српство, јер што је он певао и спевао неће пропанути након њега хоће останути! Бог нека те теши у преголемој тузи твојој и нашој, та и Српство сво тужи за великим песником својим и милим братом твојим, али се и теши оном Његошевом: „Благо оном, к'о довијек живи, имао се рашта и родити!“ Твој искрени Стеван и Анна Мирковић.

Лединци. („Застава“). Наша црквена општина огласила је звоњењем смрт Чика Змајовину и закључила, да се трипут на дан звони све дотле, док се матери земљи не преда тело његово. На погребу ће заступљена бити. Слава бесмртном Србину чика-Јови Змају, чији дух живи у сваком срцу србинском! Слава му.

Лесковац. („Застави“). Смрт неумрлог чика-Јове оплакујемо и у тузи за њим искрено учествујемо. У име грађана Михаило Бабамилкић председник општине.

Митровица. Бр. 51. ex 1904. (Корнелу Јовановићу.) Српска прив. црквена општина дубоко потиштена губитком дичног великана и највећег српског песника „Змајова“ — губитком, који не осећа само Српство него и цело Словенство и који ће болно одјекнути по целом културном свету, — одржала је ванредну одборску седницу 1. (24.) јуна, о. г., те је том приликом као своје изасланство изаслала г. Тасу Стојановића и Ђоку Тренчељића да Вам од стране ове општине изрази саучешће у преголемој тузи и да је при погребу присуствовом својим заступа. У Митровици 3. (16.) јуна 1904. год. Јован Удицки перовођа. У отсутности председника: Адам Драгутиновић подпредседник.

Митровица. (Корнелу Јовановићу.) Драги г. Корнеле! Враћајући се из Карлсбада тек овде чух о ненакнадимом и преголемом губитку Вашем и свеопштем нашем, те хитам, да вам изразим мој дубоки бол за нашим великим покојником, за ким сво Српство плаче и кога неће више српска мајка овако недостижима, овако јединствена родити. Бог му дао рајско насеље и вечан мир! — Поштује вас Васа Крстић (Љубисав.)

Митровица. (Корнелу Јовановићу.) Велепоштовани г. Корнеле! Јуче у 5 сати видох истакнуту заставу на Србском Дому, истакнуту од Српске Читаонице као почасном члану у знак жалости за преминулим Јовом, којега сво Српство оплакује, јер таковог Србина неће више мајка родити. Зато хитам да ти моје саучешће у губитку твога доброг брата мога незаборављеног побратима, Ја немам речи којим моју тугу и жалост опишем; дати Бог милостиви даде крепости, да ту жалост у здрављу у сносиш! Ја сам Јову поштовао свагда и у весељу учествовао. Као што ти је познато да сам и у Загребу био на прослави, у жалости пак немогу, јер ме јако потресе. Лака му црна земља била! — Прими искрен поздрав од твога пријатеља Пере Стејића.

Митровица. (Господину Корнелу Јовановићу.) Српска православна црквена општина митровачка дели тугу свеколиког народа српског са губитком великана и највећега српског песника Змаја Јовановића, изјављује Вам овим своје саучешће.

Митровица. (Корнел Јовановић) Српско црквено певачко друштво у Митровици жали за српским великаном својим, почасним чланом чика Змајем Јовановићем. Изасланство долази. — Ђорђе Петровић, председник.

Митровица. (Корнел Јовановић.) Искрено учествујем, у тузи које осећа цело Српство за губитком свог великана бесмртног песника Змаја Јовановића изјављује Вам искрено саучешће за најстаријим почасним чланом. — Српска грађанска читаоница.

ПОМОЋНИК

за галантеријску, кратку и модну робу вичан, може одма добити место.

Оферте сведочбе у препису и фотографија, треба упутити на

Исидора Вајса
у Митровици.

825 2—2

АМЕРИКА

Из ХАВРА полази сваке суботе.

ПУТНЕ КАРТЕ

кроз француску пругу.

Добро и брзо одпремање. — Изврсна опсрба са вином и ликером.

Ближа извешћа даје бадава и франко

Französische Linie 778 2—11

Wien, IV. Weyringergasse 8.

НОВА КЊИЖАРНИЦА

У НОВОМ САДУ,

И ТРГОВИНА ХАРТИЈЕ, ПИСАЋЕГ и ЦРТАЋЕГ ПРИБОРА

налази се у ћурчијској улици број 11.

СТАНКОВИЋ И МАРКОВИЋ.

Имају све одобрене школске књиге за српске вероисповедне, комуналне и државне школе. Велик избор свог писаћег прибора за ђаке основних школа.

Учитељима повољан рабат. На веће партије знатан попуст.

Поручбине се извршују брзо и савесно.

ПРИНЦИП: Само савестан, поштен и солидан рад води напретку!

КАТАЛОГЕ ШКОЛСКИХ КЊИГА СВАКОМ БЕСПЛАТНО.

801 3—5